

Iepirkumu uzraudzības
birojs

APSTIPRINĀTS: 05.03.2019.

Par iepirkuma dokumentācijā izvirzītajām prasībām attiecībā uz kvalifikācijas atzīšanu ar būvniecību saistītajās specialitātēs

Atbilstoši Eiropas Komisijas auditoru sniegtajām norādēm nav pamatoti izvirzīt prasību par profesionālās kvalifikācijas atzīšanas nepieciešamību (tai skaitā uz līguma izpildes brīdi) attiecībā uz jebkuru būvspeciālistu.

Atbilstoši Izglītības un zinātnes ministrijas un Ekonomikas ministrijas sniegtajiem skaidrojumiem profesionālās kvalifikācijas atzīšanas būtība ir personas ārvalstīs iegūtas profesionālās kvalifikācijas izvērtēšana, proti, vai tā atbilst attiecīgajai reglamentētajai profesijai izvirzītajām prasībām un, ja šāda atbilstība ir konstatēta – personas pastāvīgas un patstāvīgas profesionālās darbības atļaušana Latvijā. Šajā gadījumā persona būtībā pārtrauc savu profesionālo darbību ārvalstīs un to turpina īstenot Latvijā saskaņā ar Latvijas normatīvajiem aktiem un prasībām, kas izvirzītas Latvijas speciālistiem.

Savukārt īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšana reglamentētajā profesijā¹ nozīmē, ka persona Latvijā strādā tikai noteiktu laiku, vienlaicīgi saglabājot savu pastāvīgo profesionālo darbību savā mītnes valstī.

Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2005.gada 7.septembra Direktīvas 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu 7.pantam, kā arī likuma “Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” 42.panta regulējumam gadījumos, kad pakalpojumu sniedzējs pirmo reizi pārceļas no vienas dalībvalsts uz citu, lai sniegtu pakalpojumus, dalībvalstis var prasīt, lai tas, iesniedzot rakstisku iepriekšēju deklarāciju, informētu uzņēmējas dalībvalsts kompetento iestādi, deklarācijā ietverot ziņas par jebkādu apdrošināšanas segumu vai citiem personiskas vai kolektīvas aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz profesionālo atbildību. Šādu deklarāciju atjauno reizi gadā, ja pakalpojumu sniedzējs paredz attiecīgajā gadā sniegt īslaicīgus vai gadījuma rakstura pakalpojumus šajā dalībvalstī.

Administratīvo procedūru ziņā īslaicīgu profesionālo pakalpojumu reglamentētajā profesijā sniegšanas uzsākšana ir atvieglots process, uzticoties mītnes valsts institūciju veiktajām pārbaudēm par personas profesionālo darbību, un personai ir ar deklarācijas palīdzību tikai jāinformē institūcija Latvijā, kas izsniedz profesionālās kvalifikācijas atzīšanas apliecības reglamentētajās profesijās² (turpmāk – atzīšanas institūcija). Atzīšanas institūcija pārbauda ārvalsts speciālista deklarāciju attiecībā uz īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanu un tai pievienoto dokumentu kopas pilnīgumu. Tikai tajās profesijās, kas ir saistītas

¹ Skat. likuma „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” 42.panta pirmās un otrās daļas regulējumu.

² Institūcijas, kas izsniedz ārvalstīs iegūtas profesionālās kvalifikācijas atzīšanas apliecības reglamentētajās profesijās nosaka Ministru kabineta 2017.gada 19.septembra noteikumi Nr.566 „Noteikumi par informācijas institūcijām un institūcijām, kas izsniedz ārvalstīs iegūtas profesionālās kvalifikācijas atzīšanas apliecības reglamentētajās profesijās”.

ar veselību un drošību, Latvijai kā uzņemošajai valstij nepieciešamības gadījumā ir atļauts pārbaudīt profesionālo kvalifikāciju un noteikt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi. Attiecīgi ārvalstu speciālistiem, kas piesakās iepirkumos, lai nodrošinātu īslaicīgu pakalpojumu sniegšanu, uz piedāvājumu vai pieteikumu iesniegšanas brīdi var prasīt tikai kvalifikāciju apliecinājošus dokumentus (proti, profesionālās kvalifikācijas apliecinājošus dokumentus atbilstoši attiecīgā speciālista valsts izvirzītajām prasībām), nevis pašu kvalifikācijas atzīšanu, jo atzīšanas process šādiem speciālistiem nav jāiziet.

Nemot vērā iepriekš minēto, ir secināms, ka:

1) **iepirkuma dokumentācijā nav pamatoti izvirzīt prasību par profesionālās kvalifikācijas atzīšanu**, jo iepirkuma rezultātā noslēgtā līguma ietvaros tiek veikta īslaicīga profesionālā darbība³;

2) **iepirkuma dokumentācijā var tikt izvirzītas prasības attiecībā uz īslaicīgu profesionālo darbību** (uz līguma izpildes, nevis piedāvājuma iesniegšanas brīdi), tomēr katrā konkrētajā gadījumā pasūtītājam jāizvērtē, vai attiecībā uz konkrēto profesiju (speciālistu) ir atļauts pārbaudīt profesionālo kvalifikāciju un noteikt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi (attiecīgi – vai ir atļauts prasīt atļauju uz līguma izpildes brīdi vai arī pietiek vienīgi ar deklarācijas iesniegšanu atzīšanas institūcijai no attiecīgā speciālista puses).

Saskaņā ar likuma „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” 7. panta pirmo un otro daļu reglamentētās profesijas arhitektūras un būvniecības jomā ir:

- 1) arhitekts;
- 2) būvdarbu vadītājs;
- 3) būvinženieris.

Kārtību atļauju izdošanai īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanai, tajā skaitā profesijas, kurās var veikt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi (**būvinženiera profesija ietilpst šo profesiju grupā, bet būvdarbu vadītāja⁴ un arhitekta profesija neietilpst**), nosaka Ministru kabineta 2017.gada 28.marta noteikumi Nr. 168 „Īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanas kārtība Latvijā Republikā reglamentētā profesijā” (turpmāk – noteikumi Nr. 168).

Attiecībā uz īslaicīgo profesionālo pakalpojumu sniegšanu **būvdarbu vadītāja un arhitekta profesijā** speciālista iesniegtā deklarācija ir jāizskata 1 mēneša laikā, t.i., likums „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” un noteikumi Nr. 168 neparedz, ka uzsākt profesionālo darbību drīkst tikai pēc atļaujas sniegt īslaicīgus profesionālos

³ Minētā kārtība par īslaicīgo pakalpojumu sniegšanu attiecas uz personām, kuru mītnes valsts ir Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalsts un kuru sniegto pakalpojumu izcelsmes valsts ir Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalsts (proti, Islande, Lihtenšteina, Norvēģija un Šveice). Personām no citām valstīm ir jāveic pilnā kvalifikācijas atzīšana, piemērojot vispārējo profesionālās kvalifikācijas atzīšanas sistēmu (arī gadījumos, ja šīs personas Latvijā profesionālos pakalpojumus sniegs īslaicīgi).

⁴ Iepirkumu uzraudzības birojs vērš uzmanību, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2019.gada 19.februāra noteikumiem Nr.82 “Grozījumi Ministru kabineta 2017.gada 28.marta noteikumos Nr. 168 “Īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanas kārtība Latvijā Republikā reglamentētā profesijā”” būvdarbu vadītāja profesija ir izslēgta no to profesiju saraksta, kurās īslaicīgo pakalpojumu sniedzējam var veikt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi.

pakalpojumus saņemšanas; respektīvi, uzsākt īslaicīgu profesionālo darbību būvdarbu vadītāja un arhitekta profesijā var vienlaicīgi ar deklarācijas iesniegšanu.

Attiecīgi speciālistam, kurš atbilst profesijai “būvdarbu vadītājs” vai “arhitekts”, nav pamatoti prasīt atzīšanas institūcijas izsniegtu atļauju īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanai, un tas var uzsākt savu darbību Latvijā vienlaicīgi ar deklarācijas iesniegšanu atzīšanas institūcijai.

Iepirkumu uzraudzības birojs (turpmāk – Birojs) kā vienu no iespējamajām prasībām, kas būtu iekļaujamas iepirkuma dokumentācijā, **attiecībā uz būvdarbu vadītāju un arhitektu** iesaka turpmāk minēto formulējumu.

Ārvalstu pretendenta personāla kvalifikācijai jāatbilst speciālista reģistrācijas valsts, kurā speciālists pastāvīgi strādā, attiecīgajā profesijā prasībām noteiktu pakalpojumu sniegšanai.⁵

Pretendents iesniedz apliecinājumu, ka tā piesaistītie ārvalstu speciālisti ir tiesīgi sniegt konkrētos pakalpojumus, kā arī gadījumā, ja ar pretendentu tiks noslēgts iepirkuma līgums, tas ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā no iepirkuma līguma noslēgšanas⁶ normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iesniegs atzīšanas institūcijai deklarāciju par īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanu Latvijas Republikā reglamentētā profesijā⁷.

Birojs norāda, ka noteiktais piecu darbdienu termiņš ir tikai viens no iespējamajiem risinājumiem un tas var tikt noteikts garāks.

Savukārt **attiecībā uz būvinženeri**, kura pienākumos ir Ministru kabineta 2018.gada 20.marta noteikumos Nr.169 “Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi” noteiktās darbības sfēras, kurās, lai darbotos, saskaņā ar Būvniecības likumu jābūt iegūtām patstāvīgās prakses tiesībām būvinženiera vai saistītā inženierzinātnes profesijā (izņemot specialitāti “Būvdarbu vadīšana”), var tikt prasīta atzīšanas institūcijas atļaujas saņemšana. Līdz ar to Birojs iesaka izmantot šādu formulējumu:

Ārvalstu pretendenta personāla kvalifikācijai jāatbilst speciālista valsts, kurā speciālists pastāvīgi strādā, attiecīgajā profesijā prasībām noteiktu pakalpojumu sniegšanai.

Pretendents iesniedz apliecinājumu, ka gadījumā, ja ar pretendentu tiks noslēgts iepirkuma līgums, tas ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā no iepirkuma līguma noslēgšanas⁸ normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iesniegs atzīšanas institūcijai deklarāciju par īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanu Latvijas Republikā reglamentētā profesijā, kā arī iesniegs pasūtītājam atzīšanas institūcijas izsniegto atļauju par īslaicīgo pakalpojumu sniegšanu (vai arī atteikumu izsniegt atļauju), tiklīdz speciālists to saņems⁹.

Jāņem vērā, ka attiecīgais speciālists savu darbību drīkst uzsākt tikai pēc atļaujas no atzīšanas institūcijas saņemšanas, izņemot, ja atzīšanas institūcija lēmumu par atļaujas izsniegšanu vai atteikumu izsniegt atļauju nepaziņo likuma “Par reglamentētajām profesijām

⁵ Pasūtītājs attiecīgos dokumentus var pieprasīt uz piedāvājumu vai pieteikumu iesniegšanas brīdi kvalifikācijas izvērtēšanai.

⁶ Pasūtītājs minēto pienākumu var noteikt arī pirms iepirkuma līguma noslēgšanas, proti, kā nosacījumu līguma noslēgšanai vai kā līguma spēkā stāšanās nosacījumu.

⁷ Skat. norādi 3. zemspītras atsaucē.

⁸ Skat. norādi 6. zemspītras atsaucē.

⁹ Skat. norādi 3. zemspītras atsaucē.

un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” 42.panta septītajā daļā noteiktajā termiņā vai Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā nepaziņo par lēmuma pieņemšanas termiņa pagarināšanu uz laiku, kas nav ilgāks par 4 mēnešiem no deklarācijas saņemšanas dienas, vai nepaziņo lēmumu šajā termiņā. Tāpat jāņem vērā, ka šādas atļaujas izdošanas termiņš ir viens mēnesis no deklarācijas un tai pievienoto dokumentu saņemšanas dienas, vienlaikus jāņem vērā, ka šis termiņš no atzīšanas institūcijas puses var tikt pagarināts līdz 4 mēnešiem, ja tam ir objektīvs pamatojums¹⁰ (pasūtītājam attiecīgi ir jārespektē minētais termiņš).

Jānorāda, ka uz būvdarbu uzsākšanas brīdi saskaņā ar Būvniecības likuma 22.pantu komersantam (tai skaitā ārvalstu komersantam) jābūt reģistrētam Būvkomersantu reģistrā, norādot vismaz vienu būvspeciālistu reģistrā reģistrētu būvspeciālistu. Attiecīgi Būvniecības informācijas sistēmas būvspeciālistu reģistrā ir paredzēts reģistrēt arī būvspeciālistus, kas būs īslaicīgo pakalpojumu sniedzēji¹¹.

¹⁰ Saskaņā ar likuma “Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” 42.panta septīto daļu – ja īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniedzējs nav pievienojis deklarācijai visus nepieciešamos dokumentus vai ir jāpieprasa papildu informācija no viņa mītnes valsts.

¹¹ Publisko iepirkumu regulējošie normatīvie akti nenosaka, cik detalizēti jāveic pārbaude līguma izpildes laikā attiecībā uz dažādiem aspektiem, t.sk. attiecībā uz pretendenta vai tā piesaisīto speciālistu reģistrāciju, izsniegtajām atļaujām u.c. Tas pats ir attiecināms arī uz speciālistu kvalifikācijas pārbaudēm. Profesionālās kvalifikācijas pārbaudžu detalizāciju nosaka atzīšanas institūcija, kas vērtē pretendenta iegūtās izglītības atbilstību Latvijā izvirzītajām prasībām. Šaubu gadījumā pasūtītājs ir tiesīgs pieprasīt šādus dokumentus. Tomēr, lai novērstu riskus Eiropas Savienības fondu projektu iepirkumos attiecībā uz būvniecības regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem, ieteicams veikt pārbaudi, vai attiecīgais speciālists ir reģistrēts Būvniecības informācijas sistēmas būvspeciālistu reģistrā. Ja izrādītos, ka konkrētais speciālists nav tiesīgs veikt pakalpojumus, tas būtu jānomaina, ņemot vērā Publisko iepirkumu likuma 62.panta (Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma 67.panta) regulējumu. Tāpat atkarībā no līguma nosacījumiem pasūtītājs var lemt lauzt šādu līgumu vai arī atlikt tā spēkā stāšanos.